

Utbildningsinspektion i Prästgårdsskolan, förskoleklass och grundskola 1–6 samt obligatorisk särskola 1-6, och Holmestads skola, förskoleklass och grundskola 1-2

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av rektorsområdet	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	4
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Prästgårdsskolan och Holmestads skola den 17-18 april 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Götene kommun samt Prästgårdsskolan och Holmestads skola dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolorna från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolorna intervjuades elever, lärare och rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Prästgårdsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	89
Förskoleklass	21
Grundskola	218
Obligatorisk särskola	10

Källa: Kommunens statistik

Holmestads skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	22
Förskoleklass	3
Grundskola	27

Källa: Kommunens statistik

Rektorsområdet Prästgårdsskolan innefattar Prästgårdsskolan och Holmestads skola. Till Prästgårdsskolan är kommunens obligatoriska särskola för elever i årskurserna 1–6 lokaliserad.

Prästgårdsskolan ligger i kommunens centralort, Götene. Skolan består av två byggnader. Den ligger granne med Fornängsskolan där eleverna från Prästgårdsskolan fortsätter sin skolgång. Skolan samutnyttjar en del lokaler med Fornängsskolan såsom slöjdsalar, idrottshall samt lokaler för hem- och konsumentkunskap. I Prästgårdsskolan finns ett flertal elever som har annat modersmål än svenska.

Holmestads skola är belägen ett par kilometer från Prästgårdsskolan på landsbygden och består av en byggnad från 1856. Lärarna vid de bägge skolorna träffar varandra ett par gånger per månad. Lärarna vid Holmestads skola anser att det är en fördel att kunna utbyta erfarenheter med lärare som arbetar med elever i samma åldrar.

Personal och elever arbetar i arbetslag. Vid Prästgårdsskolan finns ett arbetslag för elever i förskoleklass och årskurserna 1–2 och två för eleverna i årskurserna 3–6. Dessutom finns ett arbetslag för särskolan. I Holmestads skola finns ett arbetslag. Undervisningen är organiserad i åldersbundna klasser. Skolbarnsomsorg är lokaliserad till skolbyggnaderna.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolorna och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Prästgårdsskolans rektorsområde ges möjlighet till utveckling och lärande i den riktning målen för skolformerna anger.

Skolorna arbetar aktivt och målmedvetet med normer och värden, eleverna uppger att de trivs i skolorna och att de vuxna lyssnar på dem. De uppger vidare att det är sällsynt att kränkningar förekommer och de uttrycker respekt för varandras olikheter. Eleverna upplever att de har inflytande över skolans verksamhet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolorna bör synliggöra elevernas kunskapsutveckling även i andra ämnen än svenska, matematik och engelska.
- Skolorna bör öka sina ansträngningar för att nå en ökad måluppfyllelse.
- Skolorna bör utveckla arbetet med att tydliggöra målen för eleverna samt öka elevernas inflytande över det egna lärandet.
- Prästgårdsskolan bör utveckla samverkan mellan förskoleklass och skola.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Eleverna vid skolorna säger att de lär sig mycket och att skolan är rolig. Elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, matematik samt engelska följs genom återkommande diagnoser, nationella ämnesprov i årskurs 5 samt arbete med de individuella utvecklingsplanerna, IUP. I övriga ämnen uppger lärarna att de har gjort konkretiseringar av kunskapsmålen och använder dessa inför utvecklingssamtalet. De uppger att de därmed följer elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Denna bedömning av kunskapsutvecklingen i övriga ämnen är inte synlig i skolans kvalitetsredovisning. Inspektörerna tar inte del av någon sammanställning av dessa resultat och kan därför inte bedöma måluppfyllelsen. Vid samtal med lärare och elever framkommer att det främst är i ämnena svenska, engelska och matematik som individuella mål sätts upp. Inspektörerna bedömer att uppföljning av elevernas kunskapsutveckling bör synliggöras även i andra ämnen än svenska, matematik och engelska.

Tabell 1	Andel elever (%) godkända vid nationella prov, årskurs 5			
	Antal elever	Svenska	Matematik	Engelska
2005	47	77	77	79
2006	40	75	65	78

Källa: Skolans kvalitetsredovisningar

Av tabellen framgår att andelen elever som nådde nivån för godkänt vid nationella ämnesprov var ungefär densamma år 2006 som år 2005 i ämnena svenska och engelska. Resultaten i matematik var sämre år 2006 än året innan. I kvalitetsredovisningen för läsåret 2005/06 konstateras att flera elever i den aktuella elevgruppen varit i behov av stöd och att de också erhållit stöd samt att insatserna varit till hjälp för eleverna. Inspektörerna konstaterar att mer än 20 procent av eleverna inte når nivån för godkänt vid nationella ämnesprov. Inspektörerna bedömer att skolorna bör öka sina ansträngningar för att nå en ökad måluppfyllelse.

Inspektörerna möts av en positiv och välkomnande attityd. Eleverna uttrycker att de trivs i skolan. Vid Prästgårdsskolan ses mångfald och olikhet som något självklart eftersom det finns flera olika kulturer representerade vid skolan. Eleverna inom grundskolan och den obligatoriska särskolan har ett visst samarbete. Enligt läroplanen skall skolan utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former, vilket även innefattar träning i formella demokratiska arbetsformer. Inom rektorsområdet finns flera råd såsom elevråd, arbetsmiljöråd, bok- och biblioteksråd samt kamratstödjare. Eleverna upplever att de har ett stort inflytande över frågor som berör skolorna via dessa råd och att de vuxna lyssnar på dem. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Prästgårdsskolans rektorsområde har inflytande över och tar ansvar för skolans verksamhet i stort.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt läroplanen för grundskolan skall eleverna successivt utöva ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet på skolan. Undervisningen skall bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. En förutsättning för att kunna ha ett reellt inflytande över sitt lärande i en målstyrd skola är att eleverna känner till vilka målen för utbildningen är. Skolorna arbetar med att synliggöra målen för utbildningen genom konkretiseringar av kursplanemål i framförallt svenska och matematik till exempel genom den så kallade "Jag kan" mappen som används i de lägre årskurserna. Det finns konkretiseringar av kunskapsmål i övriga ämnen i den mall för utvecklingssamtal som börjat användas sedan höstterminen år 2006 men elever uppger vid samtal att de inte känner till dem. Inspektörerna ser vid besöken i klassrummen endast undantagsvis tecken på att skolorna arbetar för att eleverna skall få kännedom om målen för undervisningen i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Eleverna vid Prästgårdsskolan uppger att deras möjlighet att ha inflytande över arbetssätt i respektive klass samt över det egna lärandet varierar. Denna bild bekräftas vid lektionsbesök samt vid samtal med rektorn. Lärarna uppger att eleverna har ett större inflytande än vad de är medvetna om. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet bör utveckla arbetet med att tydliggöra målen för eleverna samt öka elevernas inflytande över det egna lärandet i enlighet med intentionerna i läroplanen för grundskolan.

Skolan arbetar aktivt mot alla former av kränkande behandling, mobbning och trakasserier. Kamratstödarna träffas regelbundet och det finns ett fungerande faddersystem där elever i årskurserna 3–5 är faddrar för elever i årskurserna F–2. Vid skolan finns ordningsregler som är väl kända. Från och med den 1 april 2006 råder enligt lag ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje enskild verksamhet. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. Sedan den 15 oktober 2006 finns en förordning som stadgar att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Vid samtal med eleverna inom rektorsområdet framkommer att det pågår ett förebyggande arbete för att förhindra att kränkningar uppstår och att elever känner till att det finns en likabehandlingsplan. Vid inspektionstillfället har Prästgårdsskolan en likabehandlingsplan. Dock utgår de åtgärder som anges inte från en analys av hur situationen är vid skolan i nuläget. Vidare tydliggörs inte behov, eller vilka insatser som krävs, vid de olika verksamheterna. Likabehandlingsplanen uppfyller därmed inte lagens krav. För Holmestads skola har ingen separat likabehandlingsplan upprättats vilket strider mot lagens krav. Se vidare kommunrapporten.

Organisation och arbetssätt

Eleverna samlar sina arbeten i så kallade portfoliepärmar. Dessa pärmar innehåller också den individuella utvecklingsplanen. Vid samtal med elever kan de inte uppge varför olika arbeten sitter i pärmen. Ofta säger eleverna att det är läraren som har bestämt att något skall in i portfoliopärmen. Inspektörerna vill påpeka att det är av vikt att eleverna reflekterar över sitt lärande och att samlandet av arbeten i en portfolio kan vara ett led i detta.

Klasserna vid Prästgårdsskolan samarbetar med parallellklasser. Det förekommer också ett visst samarbete med klasser ur andra årskurser till exempel vid fadder dagar. Eleverna vid obligatoriska särskolan deltar ofta då samverkan sker över hela skolan. Flera av eleverna i obligatoriska särskolan deltar dessutom vid vissa lektioner i ”sin” grundskoleklass. Före inspektionsbesöket har hela skolan arbetat med Carl von Linné som tema. Vid Holmestads skola sker samverkan ofta mellan klasserna.

Skolorna har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogram upprättas för de elever som anses behöva det. Varje månad följer arbetslagen upp arbetet med elever i behov av särskilt stöd och utvärderar det. Enligt lärarna finns ett flexibelt system för att tillse att elever i behov av särskilt stöd får detta. Resurser omfördelas under pågående läsår för att på bästa sätt ge elever det stöd de behöver. Inspektörerna bedömer att stöd ges till de elever som anses behöva det.

Ett syfte med att införa förskoleklass var att förskolan och grundskolan skulle närma sig varandra. Förskolepedagogikens betoning av barnets eget utforskande, lek, omsorg och skapande skulle få genomslag i skolan. Enligt lärarna och rektorn har samverkan mellan förskoleklassen och årskurs 1 vid Prästgårdssko-

lan minskat de senaste åren. Dock genomförs till exempel storsamlingar gemensamt men samverkan i det dagliga pedagogiska arbetet är av liten omfattning. Inspektörerna bedömer att Prästgårdsskolan bör utveckla samverkan mellan förskoleklass och skola för att enligt läroplanen berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Utvecklingssamtalet skall, enligt grundskoleförordningen, ge information om och göra elevens utveckling och lärande synligt i relation till såväl läroplanens övergripande mål, som mål att uppnå och mål att sträva mot i de olika ämnernas kursplaner. Eleven och vårdnadshavaren skall ha fått sådan information och möjlighet att förbereda sig att de kan ta aktiv del i utvecklingssamtalet. Utvecklingssamtal genomförs minst en gång varje termin vid skolorna i rektorsområdet. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framtidsytande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Alla elever vid skolorna har enligt personal sedan några år en individuell utvecklingsplan som utarbetas i samband med utvecklingssamtalet. Samtliga elever inspektörerna samtalat med känner till att de har individuella mål som bestämts i samband med utvecklingssamtalen. Inspektörerna bedömer att eleverna har framtidsytande individuella utvecklingsplaner.

Enligt lärare och rektor finns inget system för att följa upp elevernas resultat vid nationella prov i årskurs 9 och vid betygssättningen i årskurserna 8 och 9. Inte heller följs resultaten vid nationella ämnesprov i årskurs 5 upp på ett systematiskt vis. Detta innebär att de avstämningsstillfällen som de nationella proven och betygssättningen utgör inte används som ett redskap för att reflektera över och utveckla undervisningen i samtliga årskurser. Resultaten tenderar att bli en angelägenhet för de lärare som undervisar i de aktuella årskurserna och inte för samtliga lärare som undervisar/undervisat eleverna. Inspektörerna vill påpeka att resultat vid nationella prov och betygssättningen är en följd av den undervisning eleverna mött under sin samlade skoltid och att resultaten kan ses som ett av underlagen i skolutvecklingsarbetet.

Kvalitetsarbete och ledning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Skolorna i Götene kommun har en gemensam mall för kvalitetsredovisning. Då Prästgårdsskolans kvalitetsredovisning inte redovisar elevernas resultat i samtliga ämnen i förhållande till mål att uppnå i slutet av femte skolåret bedömer inspektörerna att skolans kvalitetsredovisning inte är upprättad i enlighet med författningarnas krav.

Personalen uppger att kvalitetsredovisningen är känd hos dem och att de varit delaktiga i framtagandet av den. Varje arbetslag skriver en så kallad utvecklingsplan som ligger till grund för kvalitetsredovisningen. Personalen anser att den är ett redskap i förbättringsarbetet på skolan. Inspektörerna bedömer att Prästgårdsskolans rektorsområde har ett fungerande kvalitetsarbete.

Skolans rektor har till sin hjälp i ledningsarbetet en ledningsgrupp som består av arbetslagsledarna. Den träffas varje vecka och diskuterar då bland annat utveck-

lingsfrågor och situationen i de olika arbetslagen. Rektorn har gått den statliga rektorsutbildningen och är enligt elever och lärare väl förtrogen med verksamheten. Lärarna uppger att hon driver den pedagogiska utvecklingen utifrån kännedom om situationen och behoven inom rektorsområdet i kombination med insikt om gällande styrdokument och aktualiteter inom pedagogisk forskning och debatt. Inspektörerna bedömer att rektorn är förtrogen med verksamheten och att skolan har en fungerande ledningsorganisation.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Skolans personal har, enligt rektorn, utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Kompetensutveckling erbjuds dels utifrån individuella behov och önsningar och dels utifrån skolans utvecklingsbehov.

Inspektörerna bedömer att eleverna har tillgång till böcker, datorer, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för att nå de nationella målen. Lokalerna är överlag väl tilltagna och väl anpassade för den verksamhet som bedrivs i dem.

Inspektörerna bedömer att eleverna har tillgång till utbildning i en omfattning som överensstämmer med författningarna och som ger dem möjligheter att nå målen för utbildningen.

Datum	Ort
2007-10-26	Göteborg

Anna Wide
Ulla-Britt Norin